

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2016. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I– ТЕСТ ПИТАЊА

- 1) **Објашњење извјештаја о пословању Ксероксовог (XEROX) одјељења за испоруку производа одговорним менаџерима, примјер је улоге управљачког рачуновође:**
 - a) чувара (евиденције) резултата
 - b) узмјеравања пажње
 - c) рјешавања проблема
 - d) доносиоца одлуке
- 2) **Зарада надзорника за производну линију Форд Експлорер (Ford Explorer) је:**
 - a) директни варијабилни трошак
 - b) индиректни варијабилни трошак
 - c) директни фиксни трошак
 - d) индиректни фиксни трошак
- 3) **Суперваријабилни обрачун трошкова у трошкове залиха укључује:**
 - a) све варијабилне трошкове производње
 - b) варијабилне и фиксне трошкове производње
 - c) само трошкове директног материјала
 - d) само фиксне трошкове производње
- 4) **Варирање нивоа производње, уз непромијењен обим продаје и продајне цијене, утиче на висину пословног (оперативног) добитка:**
 - a) апсорпционог обрачуна
 - b) варијабилног обрачуна
 - c) суперваријабилног обрачуна
 - d) ниједан од понуђених одговора није тачан
- 5) **У припреми буџетираног биланса успјеха два претходна корака, у односу на израду буџета набавке директног материјала су:**
 - a) припрема плана производње у јединицама
 - b) припрема плана утрошка директног материјала
 - c) припрема буџета трошкова продатих производа
 - d) припрема буџета непроизводних трошкова
- 6) **Буџетски приступ који експлицитно укључује непрекидно побољшање резултата током буџетског периода:**
 - a) статички
 - b) статистички
 - c) флексибилни
 - d) каизен

- 7) **Флексибилно буџетирање заснива се на обрачуну:**
- трошкова и прихода базираних на стварном нивоу постигнутих резултата (продаје)**
 - трошкова и прихода базираних на планираном нивоу резултата (продаје)
 - трошкова и прихода базираних на обавезном побољшању резултата из мјесеца у мјесецу
 - ни један од понуђених одговора није тачан
- 8) **На негативно одступање у ефикасности коришћења директног материјала утиче и:**
- неадекватан дизајн производа или процеса**
 - неадекватан рад у производњи**
 - непоштовање норматива при утрошку времена (брзина рада)**
 - набавка материјала по нижим цијенама од планираних
- 9) **За израчунавање одступања у обиму продаје користи се:**
- стварна количина продаје**
 - планирана количина продаје**
 - планирана контрибуциона маржа по композитној (условној) јединици за остварени микс
 - планирана контрибуциона маржа по јединици**
- 10) **За дугорочне одлуке о цијенама значајни су:**
- варијабилни трошкови**
 - фиксни трошкови**
 - планирани разуман поврат на инвестицију**
 - планирани профит који ће често варирати у односу на варирање потрошње
- 11) **У чему је темељна разлика између метода константе бруто марже у односу на друга два тржишно заснована метода распореда заједничких трошкова на носиоце?**
- метод константе процента бруто марже је уједно и метод распореда заједничких трошкова и распореда профита**
 - метод константе процента бруто марже је искључиво метод распореда профита
 - метод константе процента бруто марже је искључиво метод распореда заједничких трошкова
 - ништа од наведеног
- 12) **Препознајте шта од наведеног не представља карактеристику децентрализације:**
- води бржем доношењу пословних одлука.
 - смањује мотивацију локалних менаџера.**
 - помаже менаџерима у њиховом развоју и учењу.
 - смањује трошкове прикупљања и обраде информација**
- 13) **Синоним за одступање фиксног и флексибилног буџета је:**
- разлика обима продаје**
 - разлика продајне цијене
 - разлика трошкова
 - разлика обима производње
- 14) **Заокружите у којим од наведених пословања одговара обрачун трошкова процеса:**
- банкарско пословање**
 - трговина житарицама**
 - ревизијске услуге
 - услуге консултантских предузећа

- 15) Код доношења одлука у вези са укидањем једног од профитних центара , у случају када он остварује губитак, одлука ће бити негативна тј. добит предузећа са датим профитним центром биће већа него ако се исти укине у случају:
- када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу мању од властитих фиксних трошкова
 - када дати профитни центар остварује мањи губитак од добити осталих профитних центара
 - када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу већу од властитих фиксних трошкова, а мању од укупних фиксних трошкова**
 - када дати профитни центар остварује бруто контрибуцијску маржу мању од укупних фиксних трошкова
- 16) Заокружити главне методе за распоред прихода од повезаног пакета на појединачне производе у том пакету!
- метод самосталног производа**
 - инкрементални метод**
 - диференцијални метод
 - метод групних производа
- 17) У обрачуну трошкова према наруџби носилац трошка је:
- засебан производ**
 - група производа**
 - маса идентичних производа
- 18) Код маргиналног приступа обрачуну трошкова и израчунавања пословног резултата приоритетна је подјела трошкова на :
- директне и индиректне трошкове
 - варијабилне и фиксне трошкове**
 - ускладиштиве и неускладиштиве
 - апсорбиране и неапсорбиране трошкове
- 19) Контролни графикон – или дијаграм растурања се користи код:
- идентификације урока-посљедице насталих грешака
 - утврђивања учесталости појављивања појединих типова грешака
 - мјерења резултата умањења трошкова
 - идентификације и анализе трошкова квалитета**
- 20) Код доношења одлука продати или даље прерађивати производ након тачке раздвајања, у случају када имамо производ А и Б који имају заједничке трошкове и трошкове након тачке раздвајања ирелевантни (не битни за одлучивање) су:
- трошкови након тачке раздвајања
 - трошкови до тачке раздвајања**
 - фиксни трошкови
 - заједнички трошкови**

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Пословни план (буџет) за март 2013. године укључује сљедеће податке о производу:

број произведених и продатих производа	15.000 ком.
просјечна продајна цијена по јединици	8 н.ј./ком.
варијабилни трошкови по јединици	5 н.ј./ком.
фиксни мјесечни трошкови	40.000 н.ј.

Стварни резултати за новембар 2013. године су били:

број произведених и продатих производа	14.000 ком.
продајна цијена по јединици	9 н.ј./ком.
варијабилни трошкови по јединици	5,5 н.ј./ком.
фиксни мјесечни трошкови	35.000 н.ј.

- I. Израчунати износ и карактер одступања од вриједности у статичком буџету.
- II. Израчунати износ и карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету.
- III. Израчунати износ и карактер одступања у обиму продаје.
- IV. Под утицајем којих фактора је карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету?

I Износ и карактер одступања од вриједности у статичком буџету је:

- a) 12.000 н.ј. (II)
- b) 9.000 н.ј. (II)
- c) 7.000 н.ј. (II)
- d) 2.000 н.ј. (H)

II Износ и карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету је:

- a) 12.000 н.ј. (II)
- b) 7.000 н.ј. (II)
- c) 4.000 н.ј. (H)
- d) 7.000 н.ј. (H)

III Износ и карактер одступања у обиму продаје је:

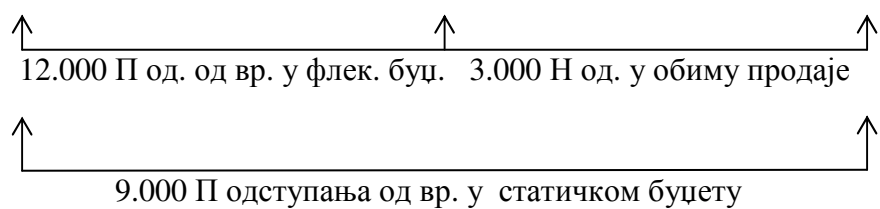
- a) је 12.000 н.ј. (II)
- b) 2.000 н.ј. (II)
- c) је 3.000 н.ј. (H)
- d) је 5.000 н.ј. (II)

IV Карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету биће под утицајем:

- a) односа стварних и планских продајних цијена, јединичних варијабилних трошкова и укупних фиксних трошкова
- b) односа стварних и планских обима активности (произведених и продатих јединица)
- c) односа стварних и планских продајних цијена и јединичних варијабилних трошкова
- d) односа стварних и планских јединичних варијабилних трошкова и укупних фиксних трошкова

Потврда:

	Стварни резултати	Одступање у флексиб. буџету	Флексибилни буџет	Одступање у обиму продаје	Статички буџет
	(1)	(2) = (1) – (3)	(3)	(4) = (3) – (5)	(5)
Продате једин.	14.000	0	14.000	1.000 Н	15.000
Приход	126.000 (14.000 x 9)	14.000 П	112.000 (14.000 x 8)	8.000 Н	120.000 (15.000 x 8)
Варијаб. трош.	77.000 (14.000 x 5,5)	7.000 Н	70.000 (14.000 x 5)	5.000 П	75.000 (15.000 x 5)
Контр. добит.	49.000	7.000 П	42.000	3.000 Н	45.000
Фиксни тр.	35.000	5.000 П	40.000	0	40.000
Пословни доб.	14.000	12.000 П	2.000	3.000 Н	5.000

Задатак број 2

Предузећа А, Б и Ц производе исти производ. Предузеће А продаје свој производ по продајној цијени од 12 КМ, предузеће Б по 20 КМ. Предузеће А и Ц имају исти варијабилни трошак по јединици од 10 КМ. Укупна контрибуциона маржа предузећа Б износи 400.000 КМ, а предузећа Ц 500.000 КМ. Укупни фиксни трошкови предузећа Б износе 350.000 КМ, а предузећа Ц 220.000. Укупна продаја датог производа у истом периоду код предузеће А била је 200.000 јединица, код предузећа Б 50.000 јединица и предузеће Ц 100.000 јединица. Добит предузећа А од дате продаје у истом периоду износила је 100.000 КМ.

- Израчунајте и у табеларном приказу групишите све наведене елементе у примјеру, (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVP анализом - варијабилни трошак по јединици), те одредите колика је добит предузећа Б. (9 поена)
- Израчунајте и у табеларном приказу (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVP анализом - продајна цијена), те одредите колика је добит предузећа Ц. (6 поена)
- Израчунајте и у табеларном приказу (попуњавајући недостајуће елементе у складу са CVP анализом- укупна контрибуцијска маржа и укупни фиксни трошкови предузећа Ц), те колике су разлике у добити у односу на предузеће Б и Ц, и образложите, које предузеће и зашто остварује највећу добит. (15 поена)

РЈЕШЕЊЕ

а) Дате податке треба прво груписати, како је дато у слиједећој табели, а у складу са основним елементима CVP анализе:

Случај	Продајна цијена	Вариј. трошак по јединици	Конт. По јед. (ПЦ –вт/ј)	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуцијска маржа (Конт/ј x бр.ј)	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања (УКМ –ФТ)
А	12	10		200.000			100.000
Б	20			50.000	400.000	350.000	
Ц		10		100.000	500.000	220.000	

Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVP анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Варијабилни трошак по јединици	Контр. Маржа по јед.	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуцијска маржа	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања
Б	20	12	8	50.000	400.000	350.000	50.000

Варијабилни трошак по јединици предузећа Б је 12 КМ, контрибуциона маржа по јединици 8 КМ, а добит предузећа Б, за дати период, износи 50.000 КМ.

б) Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVP анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Варијабилни трошак по јединици	Контр. Маржа по јед.	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуциона маржа	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања
Ц	15	10	5	100.000	500.000	220.000	280.000

Продајна цијена по јединици предузећа Ц је 15 КМ, контрибуциона маржа по јединици 5 КМ а добит предузећа Ц ,за дати период, износи 280.000 КМ.

ц) Из претходно сачињење табеле попуњавајући празна поља, примјеном формула CVP анализе, добићемо слиједеће резултате:

Случај	Продајна цијена	Вариј. трошак по јединици	Конт. По јед. (ПЦ –вт/ј)	Укупно продате јединице	Укупна Контрибуциона маржа (Конт/ј x бр.ј)	Укупни фиксни трошкови	Добит од пословања (УКМ –ФТ)
А	12	10	2	200.000	400.000	300.000	100.000

Поређењем добијених резултата можемо закључити:

- највећа добит је предузећа Ц и већа је за 180.000 КМ од предузећа А
- предузеће Б иако има највећу продајну цијену због мале тражње и великих фиксних трошкова има најмању добит, која је мања од добити предузећа А за 50.000 КМ
- иако нема највећу продајну цијену ни контрибуцију по јединици предузеће Ц има највећу укупну контрибуциону маржу од 500.000КМ и најниже фиксне трошкове, те остварује и значајно бољу добит од предузећа А, а и предузећа Б.